

Ohje aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

päivitetty 24.3.25 astuu voimaan 17.4.25

Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen (673/2017, 10§) mukaiset menettelyt

Osaamisen tunnistamisen tarkoituksena on selvittää, onko opiskelijalla osaamista, jota voidaan tunnustaa osaksi tavoitteena olevaa tutkintoa tai tutkinnon osaa. Osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan toimittamien alkuperäisten/oikeaksi todistettujen toimivaltaisen viranomaisen antamien todistusten tai opintosuoritusotteiden tai vastaavien asiakirjojen tai KOSKI - tietokannan tietojen perusteella. Oppivelvollisen osaamista tunnustetaan vain, kun hän on suorittanut ammatillisen perus-, ammatti-, tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita taikka lukio-opintoja, korkeakouluopintoja tai muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja. Asiakirjoissa tulee olla arvosanat, suoritusten sisältö ja laajuus kuvattuna riittävän tarkasti, jotta opettajat voivat tunnustaa osaamisen. Mikäli opiskelijalla on suoritettuna ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osa (arvosanalla H, hyväksytty),

- joka vastaa nyt suoritettavan perustutkinnon määriteltä tutkinnon osaa, voidaan se tunnustaa arvosanalla 3-5, jonka arvioijat määrittelevät. Arvioijat määrittelevät arvosanan ennen tunnustamispäätöstä.
- joka tunnustetaan tutkinnon muodostumisen mukaan kohtaan Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, voidaan se tunnustaa arvosanalla H

Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä ulkomaisesta todistuksesta, mikäli opiskelijalla on jo suomeksi käännetty ulkomainen todistus tai hän on halukas itse omalla kustannuksellaan käännättämään todistuksen suomeksi. Vastuuopettaja arvioi opiskelijan kanssa, vastaako todistus asiakirjalta edellytettäviä vaateita, jotka ovat:

- Todistus, opintosuoritusrekisteriote tai vastaava asiakirja on toimivaltaisen viranomaisen antama
- Suoritusten sisällön ja laajuuden tulee olla kuvattuna riittävän tarkasti
- Todistuksessa tai opintosuoritusotteesta tai vastaavassa asiakirjassa tulee olla arvosanat, jotka voidaan tarvittaessa muuntaa suoritettavan tutkinnon arvioinnissa käytettävälle arviointiasteikolle.

Opiskelijaa tulee tiedottaa siitä, että todistuksen käännättäminen ei takaa osaamisen tunnustamista. Mikäli opiskelijan todistuksesta ei ole suomenkielistä käännoästä tai muuten todetaan, että opiskelijalla on tarvittava osaaminen, opiskelija ohjataan osoittamaan osaamisensa näytössä (jory 24.3.2025).

Mikäli yhteisistä tutkinnon osista annetusta opintosuoritusotteesta puuttuu tieto, minkä tutkinnon perusteen mukaan ne on suoritettu, toimitaan opiskelijan edun mukaisesti ja osaamisen tunnustamisen viitetietoina merkitä todistukseen esim.: Yhteisten tutkinnon osien osa-alue on tunnustettu X alan perustutkinnosta. Todistuksen on antanut Y-ammattiopisto dd.mm.yyyy. Näin toimitaan myös ammatillisen tutkinnon osan kohdalla, jos todistuksesta puuttuu diaarinumero.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen, joka vastaa tutkinnon perusteiden pakollista osaamista (pakolliset ammatilliset tutkinnon osat ja pakolliset yhteisten tutkinnon osien osa-alueet). Lisäksi opiskelijalla voi olla osaamista, joka olisi mahdollista tunnustaa tutkinnon valinnaisiin tutkinnon osiin tai yhteisten tutkinnon osien valinnaisiin osa-alueisiin. Vallinaisen osan tunnustamisesta keskustellaan opiskelijan kanssa henkilökohtaistamisessa ja sovitaan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa huomioiden opiskelijan opiskelu –ja urasuunnitelmataavoitteet. Opiskelijalle voi olla tarpeen hankkia uutta osaamista sen sijaan, että osaksi tutkintoa tunnustetaan aiempaa osaamista, josta hänellä on jo todistus.

Vastuuopettajan tehtävänä on selvittää opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen opiskelijan esittämien

asiakirjojen ja muun selvityksen perusteella. Vastuuopettaja kirjaa tutkinnon osittain/YTO-osa-alueittain HOKS-lomakkeelle kohtaan E Osaamisen tunnustamisen johtopäätökset. Tämän jälkeen vastuuopettaja laatii yhdessä opiskelijan kanssa osaamisen tunnustamisen hakemukset Wilman Opinnot -välilehdeltä arvioijille/YTO-arvioijalle tai vastuuopettaja lähettää sähköpostitse opinto-ohjaajalle tiedon sisällytettävistä tutkinnon osista/YTO-osa-alueista. Vain kokonaisia tutkinnon osia tai YTO-osa-alueita voidaan tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Mikäli opiskelijan aikaisemmat suoritukset on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista /osaamistavoitteista on poikettu, voidaan tutkinnon osa tai yhteisen tutkinnon osan osa-alue tunnustaa tutkintoon (uutta poikkeamispäätöstä ei tehdä). Osaamisen tunnustamisesta sovitaan aina opiskelijan kanssa. Mukautettua sanallista arviointia ei liitetä todistukseen osaamisen tunnustamisen vaiheessa, koska tieto siitä on alkuperäisessä dokumentissa. Todistukseen, osaamisen tunnustamisen viitetietoihin, tulee alkuperäinen merkintä osaamisen arvioinnin mukauttamisesta tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta. Ammatillisissa tutkinnon osissa arvioijina toimii 2 opettajaa, kun tunnustetaan osaamista arvioimalla osaamisen ajantasaisuus ja/tai vastaavuus. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa arvioi yksi opettaja. Osaamisen tunnustamisessa arvioijana toimii koulutuspäällikön nimeämä opettaja, joka täyttää arvioijilta/arvioijalta edellytettävät lain mukaiset kriteerit.

Osaamisen tunnustamisen prosessia ei tarvitse tehdä tilanteessa, joissa opiskelija vaihtaa oppilaitosta kesken tutkintokoulutusta siten, että kaikki seuraavat asiat toteutuvat

- opiskelija jatkaa opintoja samassa tutkinnossa ja
- opinnot jatkuvat samoilla tutkinnon perusteilla
- opiskelija on otettu opiskelijaksi uuteen oppilaitokseen **ilman taukoa**
= hallittu ja suunnitelmallinen siirtyminen toiseen oppilaitokseen esim. perheen muuton, työpaikan vaihtumisen tai muiden henkilökohtaisten syiden vuoksi. Tilanne ei koske tapauksia, joissa opiskelija keskeyttää esim. keväällä ja kesän jälkeen hakeutuu uuteen oppilaitokseen.

Opinto-ohjaaja sisällyttää opiskelijalle aiemmin tunnustetut tutkinnon osat/YTO-osa-alueet osaksi opiskelijan tutkintokoulutusta. Viitetietoihin merkitään alkuperäisen todistuksen tiedot. Koskessa tieto näkyy TAln tekemänä tunnustamisena.

Opinto-ohjaaja kirjaa Primukseen lisätietoihin alkuperäisen tunnustamisen tehneen koulutuksen järjestäjän tiedot. Tämä tieto ei siirry Koskeen.

1. Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä **sisällyttämällä**, kun tunnustaminen tehdään voimassa tai siirtymäajalla olevien perusteiden mukaisesti suoritetuista tutkinnon osista tai osa-alueista.

Tutkintoon voidaan sisällyttää

- voimassa tai siirtymäajalla olevia ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- käytössä olevan/ edellisen lukion opetussuunnitelman mukaisia opintoja
- korkeakouluopintoja (voimassaoloa ei määritelty) tutkinnon perusteiden määrittelemättömiin tutkinnon osiin tai osa-alueisiin
- muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja.

HOKS-keskustelussa vastuuopettaja keskustelee ja sopii opiskelijan kanssa valinnaisten tutkinnon osien ja YTO-osa-alueiden sisällyttämisestä tutkintoon ja mihin kohtaan tutkinnon muodostumista ne sijoitetaan. Vastuuopettaja tarkistaa alkuperäiset todistukset ja liittää (tai ohjaa opiskelijaa liittämään) HOKSiin tarvittavat todistukset. Vastuuopettaja tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnustamisen johtopäätökset HOKSiin kohtaan E. Lisäksi pyytää sihteeriä tarvittaessa lisäämään

alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot-välilehdelle ja ilmoittaa OPO:lle s-postilla opiskelijan nimen ja ryhmätunnuksen.

Tutkinnon osien hyväksytty (H) merkitä voidaan antaa vasta, kun kaikki valinnaiset YTO:n osa-alueet on tunnustettu tai arvioitu. Näin toimitaan, koska vasta tässä vaiheessa tiedetään, minkä laajuisiksi eri tutkinnon osat muodostuvat.

2. Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä **arvioimalla** osaamisen ajantasaisuus ja/tai vastaavuus, mikäli tunnustaminen tehdään suorituksista, jotka on tehty ei voimassa olevien perusteiden mukaisesti.

Jos tunnustetaan ammatilliseksi valinnaiseksi tutkinnon osaksi tutkinnon muodostumisessa kohtaan tutkinnon osa toisesta perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta, vastaavuusvertailua ei tarvitse tehdä.

Jos tunnustetaan yhteisten tutkinnon osien valinnaiseksi osa-alueeksi paikallisiin osaamistavoitteisiin perustuva osa-alue, vastaavuusvertailua ei tarvitse tehdä, mutta osaamisen ajantasaisuus tulee varmistaa. HUOM, kun tunnustetaan valinnaiseksi YTO osa-alueeksi tutkinnon perusteissa kohtaan, jonka sisältöä ei ole määriteltä, ei osaamisen ajantasaisuuden tai vastaavuuden arviointia tarvitse tehdä. Tutkinnon perusteiden määritelyihin tutkinnon osiin ja YTO-osa-alueisiin tunnustettaessa ajantasaisuus määräytyy sen mukaan, onko

- lukio-opinnot suoritettu käytössä olevien tai sitä edellisen opetussuunnitelman mukaan ja
- YTO-osa-alueissa sen mukaan, millä tutkinnon perusteilla suoritus on tehty.

Vastaavuudet tarkistetaan OSTU-määräyksen (OPH-698-2024)

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/maaraykset/9331060> liitteestä 1. (Lukio-opintojen vastaavuus ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden pakollisiin osaamistavoitteisiin) tai liitteestä 2. taulukosta (Yhteisten tutkinnon osien tunnustaminen 1.8.2018 ja sen jälkeen voimaan tulleisiin ammatillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus).

Tutkintoon voidaan tunnustaa

- tutkinnot, tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet (ei voimassa olevien perusteiden mukaan suoritettut)
- lukio-opintoja
- korkeakouluopintoja tai
- muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja.

HOKS keskustelussa vastuuopettaja keskustelee ja sopii opiskelijan kanssa valinnaisten ja pakollisten tutkinnon osien ja YTOjen osa-alueiden esittämistä tunnustettavaksi tutkintoon. Tällöin vastuuopettaja tarkistaa alkuperäiset todistukset ja liittää (tai ohjaa opiskelijaa liittämään) HOKS:n tarvittavat todistukset. Vastuuopettaja kirjaa sovitut asiat HOKSiin ja vie asian arvioijille/arvioijalle.

Osaamisen ajantasaisuuden arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä ja menetelmät voivat vaihdella opiskelijakohtaisesti, jotta opiskelijalla on mahdollisuus ilmentää osaamisensa tavoilla, jotka eivät koidu "liian raskaiksi" opiskelijalle tai opettajalle. Menettelytapojen tulee poiketa varsinaisista osaamisen osoittamisen tavoista. Osaamisen ajantasaisuudella halutaan varmistaa, että opiskelija on pitänyt yllä osaamistaan.

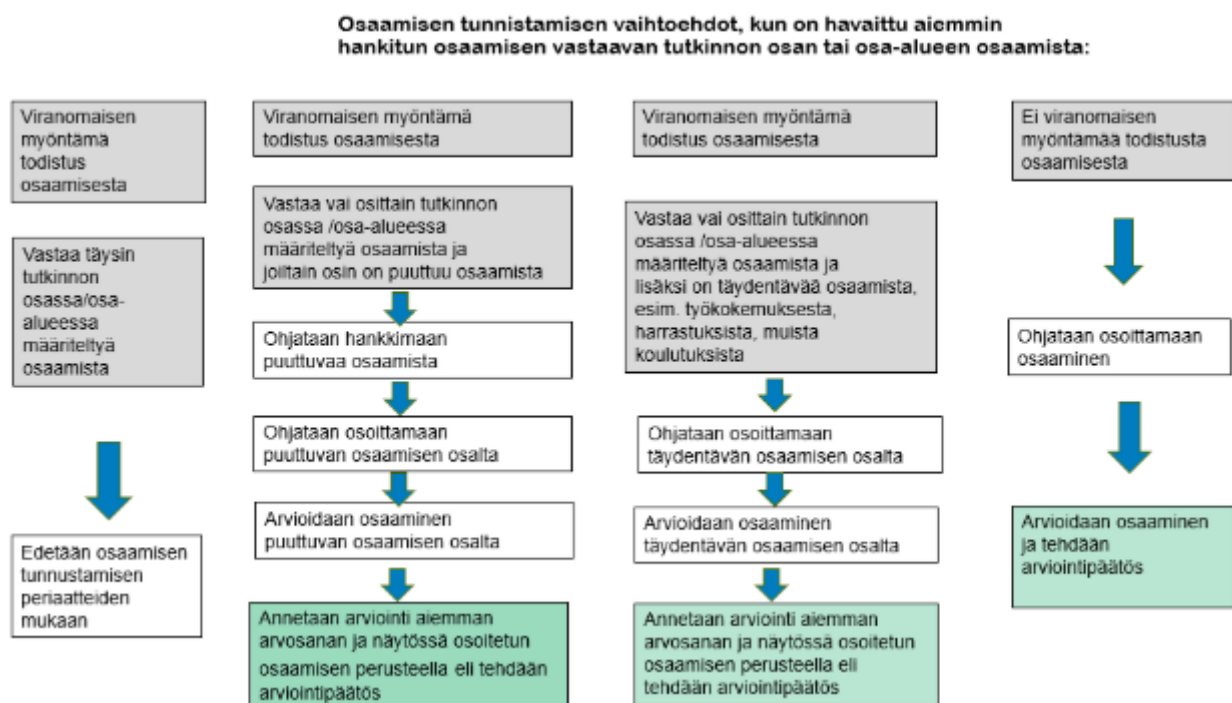
Tunnustettaessa aiempia suorituksia valinnaiseen tutkinnon osaan tai osa-alueeseen, jonka laskennallinen laajuus vaihtelee tutkinnon muodostumisessa, arvioijat/arvioija määrittelevät/määrittelee laajuuden, ottaen huomioon, mikä on niihin sisältyvän **osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja/tai osaamistavoitteisiin**. Mikäli opiskelija on tyytymätön tutkinnon osan tai osa-alueen laajuutta koskevaan päätökseen, hän voi tehdä valvontapyyntönsä koulutuksen järjestäjän toiminnasta aluehallintovirastoon.

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksessa ja arvosanojen muuntamisessa noudatetaan

Tämän lisäksi:

Suoritettavan tutkinnon muodostuminen määrittelee sen, mitä opiskelijan aikaisempia suorituksia ja miten laajasti (osaamispisteinä) niitä voidaan tunnustaa. Vain kokonaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita voidaan tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Mikäli opiskelijan aiemmin hankkima tai osoittama osaaminen ei täysin vastaa ammatillisen tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteita, menetellään alla olevan kuvan mukaisesti.

KUVA 1. Opiskelijan aiemmin hankkima tai osoittama osaaminen

HUOM

Jos ammatillinen tutkinnon osa on muusta kuin suoritettavasta tutkinnosta, tunnustamisesitys ohjataan arvioijille esim. sellaiseen TAI:n yksikköön, josta löytyy arviointiin kelpoiset arvioijat. Jos Turun ammatti-instituutilla ei ole järjestämis lupaa tai ajantasaisuuden arviointiin kelpoisia arvioijia tunnustettavaan ammatilliseen tutkinnon osaan, tulee opiskelijan itse hankkia osaamisen ajantasaisuuden arviointi sellaiselta koulutuksen järjestäjältä, jolla on kyseisen tutkinnon järjestämis lupaa (joryn päätös 6.5.24). Tunnustamispäätöksen tekee arvioijat ja TAI vastaa henkilökohtaistamisesta sekä saa rahoituksen tutkintokoulutuksen järjestämiseen. Mikäli TAI:n henkilöstössä on kelpoiset henkilöt osaaminen ajantasaisuuden arviointiin, voidaan tunnustamispäätös tehdä TAI:ssa ilman järjestämis lupaa.

Tarkemmat yksityiskohtaiset menettelytavat ja periaatteet osaamisen tunnustamiselle löytyy

Taulukosta 1. Osaamisen tunnustamisen menettelytavat

Sisällytetään	Mihin?	Kuka tekee?	Miten?
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta voimassa	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta *Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvaan tutkinnon osaan sisällytetään toisen koulutuksen järjestäjän laatima tutkinnon osa. Huom! Vain samasta tutkinnosta. Alkuperäisen tutkinnon osan nimi säilyy. - Pakollisiin YTO -osa-alueisiin - Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin YTO-osa-alueisiin * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy.	Opinto-ohjaaja	Vastuuopettaja Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnistamisen johtopäätökset HOKSin kohtaan E. *Pyytää sihteerää tarvittaessa lisäämään alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot -välilehdelle.
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta Ei voimassa	* Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. - HUOM! on mahdollista sisällyttää ammatillinen tutkinnon osa YTO-osa-alueeksi, mikäli ammattitaitovaatimukset ovat YTO osa-alueen osaamistavoitteiden kaltaisia.		Ilmoittaa OPO:lle s-postilla nimen ja ryhmätunnuksen.
Todistus ammatti- tai erikois-ammattitutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta voimassa	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammatillisiin tutkinnon osiin - Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta		
Lukiotodistus = käytössä oleva/ edellinen lukion opetussuunnitelma Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, OPH-2263-2019, voimaantulo 1.8.2021 Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, 60/011/2015, voimaantulo 1.8.2016	- Pakollisiin YTO-osa-alueisiin - Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin YTO-osa-alueisiin * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja. Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN MITOITUKSEN PERIAATTEET JA ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA (opintopolku.fi) sivulta 9.		
Lukiotodistus = vanhempi kuin edellä	* Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja. Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy.		
Korkeakouluopinnot	- Korkeakouluopintoihin (esim. AMK -väyläopinnot) *Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja (esim. AMK - väyläopinnot). Tämä kohta tutkinnon muodostumisessa ei ole määritelty. -> mikäli kyseessä on yleissivistävä/ammattillinen opinto, joka tukee tutkinnon perusteiden osaamista		Vastuuopettaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä osaamisen kattavuuden, vaikeusasteen ja merkittävyyden perusteella suhteessa suoritettavaan tutkintoon.
Opistotason opinto	*Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määritettyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy.		Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa HOKSin kohtaan E. Ilmoittaa OPOlle s-postilla.

Ajantasaisuuden ja/tai vastaavuuden arviointi	Mihin?	Kuka tekee?	Miten?
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta ei voimassa	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin	Kaksi ammatillista opettajaa	Vastuuopettaja Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnistamisen johtopäätökset HOKSin kohtaan E.
	Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Huom! Tunnustettaessa tähän kohtaan arvioidaan vain osaamisen ajantasaisuus	YTO -opettaja	
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta paikallisista tutkinnon osista ei voimassa	Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa tunnustetaan TAln suunnittelemaan tutkinnon osaan. Huom! ammattitaitovaatimusten tulee vastata toisiaan ja tutkinnon osa voidaan tunnustaa vain samaan tutkintoon. Tutkinnon osan nimi on TAln laatiman mukainen. Arvioidaan ajantasaisuus ja vastaavuus	Kaksi ammatillista opettajaa	* Pyytää sihteerää tarvittaessa lisäämään alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot -välilehdelle.
Todistus ammatti- tai erikois-ammattitutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta ei voimassa	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Huom! Tunnustettaessa tähän kohtaan arvioidaan vain osaamisen ajantasaisuus	Kaksi ammatillista opettajaa	Laatii OSTU – hakemukset Wilmassa yhdessä opiskelijan kanssa.
Lukioidistutus = vanhempi kuin Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, OPH-2263-2019, voimaantulo 1.8.2021 Lukion opetussuunnitelmanperusteet 2015, 60/011/2015, voimaantulo 1.8.2016	- Pakollisiin YTO osa-alueisiin - Valinnaisiin yto osa-alueisiin	YTO -opettaja	Arvioijat tekevät/arvioija tekee tunnustamis-päätöksen Wilmassa.
Opistotason opinto HUOM Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta kohtaa voidaan tunnustaa vain <u>ammattitutkintolain (306/1994)</u> tai myöhempien lainsäädäntöjen mukaisesti suoritettuja tutkintoja.	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammatillisiin tutkinnon osiin	Kaksi ammatillista opettajaa muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	
	- Pakollisiin YTO-osa-alueisiin - Valinnaisiin yto osa-alueisiin	YTO –opettaja muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	
Korkeakouluopinnot	- Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin - Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin tutkinnon osiin	Kaksi ammatillista opettajaa muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	Vastuuopettaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä osaamisen kattavuuden, vaikeusasteen ja merkittävyyden perusteella suhteessa suoritettavaan tutkintoon. Laatii OSTU – hakemukset Wilmassa yhdessä opiskelijan kanssa. Arvioijat tekevät/arvioija tekevät tunnustamis-päätöksen Wilmassa.
	- Pakollisiin YTO-osa-alueisiin - Valinnaisiin yto osa-alueisiin	YTO –opettaja muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden sekä arvioi ajantasaisuuden	
HUOM! Työtodistukset, harrastuksiin liittyvät todistukset ja muut asiakirjat, jotka eivät täytä tunnustamista koskevien asiakirjojen vaatimuksia-> opiskelija voidaan ohjata näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen			

Taulukko 1. Osaamisen tunnustamisen menettelytavat